

THEMA: GEEN ANDER BEELD DAN GOD GEGEVEN HEEFT

Het tweede gebod is een vrij lang, of tamelijk breedvoerig beschreven gebod waar heel wat bijkomt. Ook het vierde gebod is vrij lang. Maar toch, dat tweede gebod is duidelijk langer en breder in zijn omschrijving dan veel andere geboden. Het lijkt wel of de Heere expresselijk een grote nadruk wil laten vallen op dat gebod, om geen gesneden beeld noch enige gelijkenis te maken van hetgeen boven in de hemel, onder op de aarde, in de wateren onder de aarde is. En dat God daar ook zo vermanend in spreekt. En dat Hij zegt: "Ik ben een ijverig God." Of zoals de ouden vertaalden: Een naijverig God, een jaloers God. Een God - dat betekent het - die op Zijn recht en op Zijn punt blijft staan. Die Zich laat gelden. En dat Hij die misdaad der vaders bezoekt aan kinderen en kindskinderen en achterkleinkinderen. En dat Hij barmhartigheid doet aan duizenden dergenen die Mij liefhebben, en Mijn geboden onderhouden.

Dat hele stuk is zo groot in woorden en in gedachten, dat wij daaruit al op kunnen maken hoezeer de Heere God dit ter harte gaat. En hoe Hij ook wil dat wij dit ter harte zullen nemen. Wie is tot deze dingen bekwaam? Hij, die de ogen ontdekt om te zien wat Hij in Zijn Woord wil openbaren.

Ik ga niet de catechismus woord voor woord na. We hebben hem al horen voorlezen. Ik zal daar misschien wel wat van aanhalen, maar ik hoop dat door de verklaring de antwoorden en de vragen die hier staan duidelijk mogen zijn.

Zouden de Israëlieten nu werkelijk gedacht hebben, toen ze daar dat kalf maakten: Dat is God?

Dat is moeilijk te zeggen. Ze dansten om dat kalf, ze hadden er alles voor over. En in die tijd, bij de volken rondom, was dat schering en inslag, afbeeldingen van goden. En bij die volken rondom kende men wel degelijk ook een magische kracht toe aan dat beeld. Alsof daar de kracht van die godheid, die men aanbad, die men vereerde, toch min of meer in besloten zat. Je moest er voor uitkijken.

Toch kunnen we ons niet goed indenken dat ook die volkeren rondom werkelijk meenden dat zij een zuiver gelijkend beeld van hun god voor zich hadden. Tenminste, je ziet soms van die rare afgodsbeelden. Van die monstrueuze wezens met van die angstaanjagende koppen. Half mens, half dier soms. Of zij nu werkelijk gedacht hebben dat die god die zij aanbaden er zo uitzag? Ik denk het niet. Je zou kunnen zeggen - en dan zitten we misschien dicht bij de waarheid - dat het een soort symbool was voor die mensen. Zo'n leeuwenlijf met een mensenhoofd: Kracht, heerschappij. En zo kun je merken dat in die goden van die volkeren, dat men daar ook iets in wilde afbeelden, de

CATECHISMUS ZONDAG 35

kracht of de wijsheid, of het weten van die god die zij aanbaden. En dat men die goddelijke kracht, of die afbeelding van die kracht ook werkelijk in dat beeld tegenwoordig achtte.

Dat kun je bijvoorbeeld merken bij de Filistijnen: Onze god is gevallen. En ze hebben hem voorzichtig weer overeind gezet. En ook in het vervolg, als die god z'n handen eraf zijn gebroken, en dat ze nooit meer op die dorpel durfden te staan. Daar merk je, dat, al waren ze dan niet overtuigd dat hun god er zo uitzag, toch iets van de kracht van die aanbeden god - wij zeggen een afgod - achtten zij wel in dat afbeeldsel aanwezig.

Van Israël kunnen wij ons helemaal niet voorstellen dat zij de gedachte hebben gehad dat zij God konden uitbeelden. Je hebt later de kalverendienst in Bethel gehad, en ik noemde al het kalf bij de Sinaï, bij de Horeb. Daar gaat het duidelijk - als ze spreken over de Heere - over hun God die ze willen vereren. Maar min of meer door middel ván, een stuk symboliek. Een stierkalf: Sterk, kracht, en daar hebben ze voor gedanst en gebogen.

En je merkt door heel het Oude Testament heen die worsteling tegen de afgoden, tegen de beelden. En de Heere heeft ermee gespot in Jesaja, en heeft gezegd: "Bij wien dan zult gij Mij vergelijken, die Ik gelijk ben? Een werkmeester die maakt een beeld, hij overtrekt het met goud voor iemand die het goed betalen kan. En een ander die wat armer is, die kiest een goed stuk hout uit dat niet kan verrotten, hij maakt er een beeld van. Hij heeft er niet eens erg in, in het krankzinnige, dat het niets voorstelt." Inderdaad letterlijk, het stelt niets voor. "De ene helft daar knielt hij voor, en bij de andere helft warmt hij zich bij het vuur." Van de spaanders en de krullen die eraf kwamen. En dan merk je dat de Heere God dat zo ver van Zich wegwerpt.

Waarom doet de Heere dat? Is de Heere bang voor een soort concurrentie? Nee! En dat hangt nu samen - dat heb ik de vorige keren ook al gedaan, op een zeker moment zijn we die kant uitgegaan - dat hangt nu ergens mee samen. Wij lezen dat de Heere God schiep de mens naar Zijn beeld en naar Zijn gelijkenis, of naar een gelijkend beeld. Wat betekent dat?

Sommigen hebben erg veel nadruk gelegd op - onder andere doctor Kohlbrugge - dat de Heere de mens schiep 'in' Zijn beeld. Dat is heel goed weergegeven, en van grote betekenis, maar op die kwestie ga ik niet in. Ik wil dit alleen even stellen, dat God naar Zijn Eigen gedachte en voorstelling, wat God Zich daarbij voorstelt van dat schepsel, daar maakt God het naar. Zwak gezegd. Ik weet niet hoe ik het beter moet zeggen.

Stel, je bent een werkman en je kunt iets maken, je zit echt nog in het oude handwerk. Je hebt niet overal een tekening van, maar heb je iets in je hoofd, in je gedachte, dat zie je voor je. En nu is het niet alleen, wat je ogen zien dat kunnen je handen, maar laten we nu eens veronderstellen dat je zegt: "Ja". Het kan zijn dat je gewoon op een nacht in bed ligt en in een droom zie je dit of dat. Een kastje of weet ik wat, wat je zó en zó zal maken. Een probleem wat je zó en zó aan zal pakken. En de andere dag doe je dat. Al heb je dan geen tekening direct, maar doordat God je die gave gegeven heeft, maak je het. Dat is onder mensen.

Maar nu bij God. God heeft ook een beeld. God heeft ook een voorstelling in Zichzelf gehad toen Hij de mens ging scheppen. En precies naardat God Zich voorstelt, maakt Hij, schiept Hij die mens. Naar die beeltenis. En dan moet je dat niet alleen lichamelijk, of

CATECHISMUS ZONDAG 35

alleen geestelijk uitleggen, maar die mens die een denkend, sprekend, voelend, tastend, willend schepsel is.

Nu gaat die mens God verlaten. Hij wil niet hét bééld zijn, maar hij wil als het ware het initiatief zélf zijn. Hij wil zélf God zijn. Hij wil zélf iets voorstellen, en het maken. En dat houdt voor die mens in dat hij luisterde naar de verzoeker: "God weet dat als je dit of dat doet, dan zal je als God zijn. Dan ben je zélf het initiatief, dan bén je het. Dan is het niet alleen een vóórstelling, maar dan bén je het. Dan ben je het zélf, dan ben je God."

En die mens doet het. En nu opeens is hij alles kwijt. Nu vertoont hij het beeld van die leugenaar, gelijk, onmiddellijk! Angst, schrik, verberging, liegen, egoïsme, liefdeloosheid, alles is opeens aanwezig, alles! Dat was nu niet wat God Zich aanvankelijk voorstelde toen Hij die mens wilde gaan scheppen. Ik spreek er even heel menselijk over hoor. Die mens die daar voor Zijn aangezicht zou leven, om Hem alleen te prijzen en te verheerlijken. Die mens veranderde in het tegendeel. En dan is het afgelopen. Je zou zeggen, nu heeft God wat dat betreft niets meer, Hij heeft geen mensen meer. Als je dat nog mensen wilt noemen die achter de struiken kruipen, en die zich een ongeluk schamen, en die doodsbenauwd zijn. En als ze dan tenslotte voor de Heere geroepen worden, dat ze elkaar de schuld geven: "Die vrouw die Gij bij mij gegeven hebt, dat is het." En die vrouw zegt: "Die slang heeft mij verleid." Dan waagt de mens de ander eraan om zelf het vege lijf te redden. In ieder geval, het is zo'n totale tegenstelling. Die goede schepping, dat God zag alles wat Hij gemaakt had, en ziet het was zeer goed, en wat je dán in Genesis 3 leest, dat lijkt er niet meer op.

God is in dat opzicht, zou je zeggen, alles kwijt. Daar was het tenminste de duivel om te doen. En die mens, ja daar zou je toen al van hebben kunnen zeggen wat Jezus later zegt: "Gijlieden zijt uit de vader de duivel, en wilt de begeerte uws vaders doen. Die was een mensenmoordenaar, hij is in de waarheid niet staande gebleven, geen waarheid is in hem. Je vader was een Amoriet, je moeder een Hethietische." Ook zo'n duiding die op onze komaf wijst.

Wij derven de heerlijkheid van God. Nu is het afgelopen. Nu is het echt waar, toen was het al waar in het Paradijs, dat de Heere die kon kijken waar Hij wilde, maar Hij zag niet meer dat beeld wat Hij Zich voorgesteld had ten dage dat Hij die mens ging scheppen. Dat was weg. En al gauw lezen we van moord en doodslag, van kapotmaken van het huwelijk, en noem maar op. Een stroom van ongerechtigheden baant zich een weg door het aardse leven. En als de Heere Zelf niet in Zijn eeuwige ontferming die stroom had beteugeld, wij waren allang vergaan.

Maar nu heeft God van eeuwigheid aan besloten toch Zijn beeld te hebben, en om toch mensen te hebben. Dat kon geen zondeval, dat kan geen duivel - het zijn allemaal slechts schakeltjes in die grote ketting van Gods eeuwig besluit - dat kan door niets en niemand verijdeld worden. Maar dan zal het ook zijn, het eigen werk alleen van God, waar de mens TOTAAL buiten valt. Het zal iets totaal ANDERS zijn dan wij mensen ons hebben ingedacht, of wat we hebben uitgedacht. Het zal niet kloppen met iemands voorstelling, omdat het van God is. Omdat het een wonder is, een eeuwig wonder.

En kijk, nu God Zijn eeuwige raad openbaart, dat Hij Zélf zal zorgen voor verlossing en voor de Verlosser, dat Hij Zélf voor het Zaad zal zorgen, nu is daarin een heilige,

CATECHISMUS ZONDAG 35

rechtvaardige ijver in God. Waarvan je misschien denkt, het is toch verschrikkelijk, wat is de Heere God toch streng. "Ik straf die in drie en vier geslachten." Ja, maar de Heere is zo streng tot ons bestwil. Dat strenge van God, dat is Evangelie! Als we het maar recht mogen zien. Tot ons behoud gegeven. Want dat strenge van God houdt in dat wij leren beseffen dat we door niemand anders verlost kunnen worden, dan door die Verlosser die God Zich heeft voorgesteld. En Die naar dat eeuwig voornemen van God gekomen is te Zijner tijd. In de volheid des tijds, in Bethlehems stal.

Die ook eigenlijk niet uit te beelden is. Waarom niet? Omdat Hij God en mens is in één Persoon. Nu voel je misschien iets aankomen dat je zegt: "Oh wacht, de mens naar Gods beeld, alles kwijt." Nu zegt God: "Maar denk erom, waag het niet om wat te gaan maken. Waag het niet om voor iets of iemand te knielen, want je bent eeuwig kwijt. Houdt je handen thuis, timmerman, met je beeld van God, of met je kalf of met je stier, of wat ook. Doe het niet, want dat brengt jou in de hel. Dat brengt jou in het donker, want jij kunt niet verlost worden door zo'n god die jij je daar voorgesteld hebt. Die jij, al is hij nog zo mooi in glinstering van goud of zilver, maar dat is het niet! Dat is eigenwilligheid, dat is een zelfgemaakte godsdienst. Dat is niet naar het Woord. Het gaat om de eer van God in Christus Jezus."

En nu hebben wij die eer van God verspeeld, dat kunnen wij niet. Dat kan een mens nooit, een Adamskind. En nu zal God Zichzelf de eer toebrengen en geven langs een andere weg, waar Psalm 115 van spreekt: Niet ons, o Heere, niet ons, Uw Naam alleen geef eer. Er staat eigenlijk: O God, geef Uw eigen Naam Uw eer. Doet U het Zelf. Wij komen er niet aan toe, wij zijn te ver van U weg, ontzonken. Die weg is voorgoed geblokkeerd.

Wat is God dan terecht - ja altijd eigenlijk - maar wat is het dan diep en diep ernstig als dat tweede gebod zegt: Geen gesneden beeld van wat dan ook, om daarmee je Godsvoorstelling uit te beelden of wat dan ook. Om daar je innerlijke gedachten, hoe God is of hoe Hij zou moeten zijn, om die zo gestalte te geven in een leeuw of in een stier, of in een vis, of weet ik wat. Want dan loop je, zegt God, met valse verlossers rond die niet redden kunnen. En dan verzink je met die zelfgedachte verlossers of verlossing weg. Die kunnen je niet helpen.

Gij zult u geen beeld uitsnijden of uithakken waarbij je bepaalde dingen in de hemel of op aarde, of onder de aarde, het geeft niet wat het is, wilt gebruiken tot een voorstelling van jouw God. Want het is alles leugen! En of nu een christelijk iemand of een onchristelijk iemand zoiets bedenkt, het is allemaal even verloren, eraast, fout. Want al die goden, die beelden, die bezwijken. Al die Godsvoorstellingen worden onder de voet gelopen. Elke ideologie die één of ander iets naar voren bracht van: Dat is het, of dat is het. Of het nu een god was om de portemonnee te beschermen, of een god om de slaaf te onderdrukken, of een god om de hele wereld aan je voeten te krijgen, hoe men ook in die voorstellingen verschilden, ze zijn allemaal dood gegaan en aan het gaan. En we zijn nog niet aan het eind. Die god van een mens die sterft.

En ze hebben groot gelijk indertijd, ik heb het wel eens meer aangehaald, toen kreeg je de zogenaamde 'God is dood theologie', ze hebben groot gelijk. God is ook dood, die god waar de mens toe geconcludeerd heeft: O hoe kan dat nu, hoe kan dat nu, dat bestaat niet. Dat kan God nooit doen, en daar heeft God niets mee te maken, en dat

CATECHISMUS ZONDAG 35

..... Nu, die god is dood. Die goden zie je wegvallen. En achteraf, ja ik weet wel, je kunt zeggen: "Ja maar zijn die mensen dan allemaal....." Nu, dat zeg ik niet, want we zijn allemaal van die geboren beeldendienaars, voorstellingsmakers. Maar ik bedoel dit, je weet het toch zelf uit de geschiedenis. Ik wil de geschiedenis heus niet zwart maken, en er wordt veel overdreven, maar waar een mens God toch al niet voor gebruiken kon en kan. Alsof God overal achter stond wat wij gedaan hebben, deden of wilden doen. En nu glimlachen we erom en zeggen: "Tjonge jonge, hoe hebben ze dat toch kunnen doen?" Dan vergeten we weer dat die mensen ook weer kinderen van hun tijd waren, en wij weer op een andere manier in de mangel genomen worden, zonder dat we er zelf erg in hebben. Want als je er zelf inzit heb je er vaak geen erg in.

"Geen gesneden beeld."

Als er nu ooit een gebod is waarbij een mens eigenlijk radicaal aan de kant gezet wordt, die werkende mens, die beeldende mens, die mens die toch een klein beetje grond onder de voeten wil hebben, de mens die wat wil zien, die wat wil weten. Die zo vaak komt met de vraag: "Ja, maar wat moet ik me daarbij voorstellen? Wat moet ik mij daarbij voorstellen?" En dan zit je vaak met je handen in je haar, hoe moet je dat nu weer uitleggen, want je hebt zelf amper een voorstelling.

Die mens, door heel Israëls geschiedenis heen. Mozes zegt: "Mensen, toen God sprak hoorde je Hem, maar je zag Hem toch niet? Nu dan, je hebt Hem niet gezien, dan mag je Hem ook niet afbeelden. Dan mag je er ook geen portret Dat mag niet." Want het behaagde God om vanuit het verborgene, en uit Zijn diepe verborgenheid, Zijn stem te laten horen op Horeb. Maar Hij liet Zich niet in die zin zien. Wel de tekenen van Zijn majesteit, maar ze zagen Hem niet. Wie zal trouwens God zien en leven? En toch, altijd en altijd wil de mens iets hebben. Hij wil zeggen: "Ja, dát is het, dat is het nu."

Kijk eens, die volkeren die rondom Israël woonden, die vonden de Israëlieten rare lui met een rare godsdienst. Ze zeiden: "Die mensen bidden tegen de lucht. Want die staan, met hun armen omhoog, soms zo te roepen. Of ze knielen soms gewoon op de grond, en je ziet niets. Die lui zijn niet goed, en toch hebben ze een God zeggen ze." En die er kennis mee gemaakt hadden, die waren er nog bang voor ook. Dat wonderlijke, dat lege. Toen een Romeins veldheer een keer, na een strijd, in de tempel kwam, toen was hij heel beduusd. Want toen hij in het Heilige der Heilige kwam zag hij niets. Een lege ruimte, de ark was er trouwens niet meer, maar al had hij er gestaan, dat was toch ook maar een kist met goud overtrokken en een paar engelenfiguurtjes. Maar verder

.....

Kun je begrijpen dat die mensen dat allemaal heel gek vonden? Raar geloof. Maar dat was het nu juist, de leegte. Dat wilde God. God wilde juist die leegte scheppen. Daarom werd het ook steeds donkerder in de tabernakel. In de voorhof stond je nog in het licht. In het Heilige, als je eenmaal in de tent kwam, dan werd het al goed schemerig. Maar als je in het Heilige der Heilige zou komen, daar mocht je trouwens niet komen, dan zag je bijna geen hand voor ogen meer. Daar drong het licht haast niet door, achter die dikke gordijnen.

God wilde de leegte. Hij wilde niet dat ik de leegte op zou vullen met een beeld wat ik zelf maak, en wat ik daar neerzet. En waar ik van zeg tegen de kinderen: "Nu, zo moet je je nu ongeveer God voorstellen." Dat wil God niet, en een mens is daar nu

CATECHISMUS ZONDAG 35

doodsbang voor. Een mens is daar nu juist doodsbang voor, om nu alles uit handen te geven. Alle handwerk, alle denkwerk, alle voorstellingsvermogen in te leveren en het op God af te wachten. Wat Hij doet, wat Hij gedaan heeft. God die je niet zien kan. Die leegte is voor een mens haast niet om te dragen.

Daarom kun je zeggen, ja, een mens moet wat hebben, al is het een geloof. Als je maar een geloof hebt, EEN geloof. Al is het een geloof dat er geen God is, als je maar wat hebt om die leegte op te vullen. En je ziet de gekste dingen. Mensen die zeggen dat ze niets geloven of wat dan ook, maar die geloven toch in zichzelf. Of in één of andere leider, of in één of andere politiek of wat dan ook. Een mens in de leegte is wel zoiets onvoorstelbaars. Toch weet Gods kerk er iets van, wat dat zeggen wil. Niet ten volle, nee, niet ten volle, maar laten we zeggen, een indruk. Zonder God in de wereld, vreemdeling, leegte. Een wolk, een lucht, leeg. Een huis, leeg, alles leeg, God kwijt!

Ja, je bent maar een goddeloos mens. En dan dat woord: En nu stoppen, geen gesneden beelden, geen voorstelling maken. Nee, ga nu niet God indenken als een soort Sint Nicolaas, een goedige man, of één of andere tiran die alleen maar Nee, laat alles maar rusten.

Dat kan toch niet? Nee, dat kan zeker niet. Dat kán een mens ook eerlijk gezegd niet hoor. Je zou zeggen, er zit in dat menselijke, in dat menselijke bestaan nu dat beeld verspeeld is, nu hij niet dat beeld meer is wat God Zich voorstelde, nu is hij eigenlijk zo vreselijk ongelukkig geworden, al is hij nog zo vrolijk. Dat hoort er allemaal bij. Hij heeft niets, en hij wil met alle geweld de ruimte vullen. En dan staat hij open. De één voor zo'n soort godsidee, en de ander voor dit, en de ander voor dat. De mens is ook weer een produkt van zijn omgeving. Het lijkt wel of dat heel veel mensen, al horen ze allemaal tot de Protestanten, maar de één heeft een heel andere god dan de ander. Dat krijg je ook in de godsdienst, allemaal verschillende goden. Bij de één maak je nog een kans, bij de ander weinig of niet. Alles wat niet ontspruit uit het uitgedrukte Beeld van 's Vaders zelfstandigheid, Jezus Christus, is een wanvoorstelling. Dat kun je merken, dat een mens of een prediker, of wie het ook is, geen gezicht heeft gekregen op dat Beeld Gods. En dat hij nog niet zijn eigen beeld als verachtelijk heeft leren kennen.

Dat kun je merken, het is één en al verwarring. De één heeft het hier over, de ander daar over. De één zit over verkiezing te blaten, waar hij niets van weet, en de ander staat over wat anders Over geloven, geloven dit en geloven dat, en een ander is weer heel erg lief en zo. Het heeft er allemaal niets mee te maken. Dat is dat totaal afsnijdende Dan moet je niet boos worden en zeggen: "En jij dan?" Want dat geldt voor mij net zo goed. Het is niet alleen iets belerends wat ik nu voor sta te stellen, ik zal jullie het eens even Nee. In het harnas jagen? Nee! Nee, het is zo diep ingrijpend, dat God die gans Andere is. En dat God het gans anders doet dan een godsdienstig mens zich in zijn wildste fantasieën maar voor kan stellen, of vreemde fantasieën, het klopt niet! Als iemand al zou zeggen dat hij dat werk Gods, dat hij die wijsheid gevonden had, hij zou zich nog bedriegen. Want het is zeer ver, en zeer diep!

Dat hoort hier nu bij, bij deze zondag. Bij dit kostbare gebod. Dat God zegt: "Denk erom, Ik laat Mij gelden, want Ik heb maar één Beeld. Jij niet meer! Maar Ik heb nu bij ene Held voor Israël hulp beschoren, Hem uit het volk verhoogd. Dat is Hem zoals ik Mij Hem heb voorgesteld, zoals Ik Hem wilde hebben." In dat eeuwige raadsplan Gods

CATECHISMUS ZONDAG 35

heeft de Vader nu die Christus gekozen, die Eigen Zoon. Om als God en Mens hier de beeltenis te vertonen. Zodat Hij kon zeggen: "Die Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien." Daarom kan een geslacht van haters van het Evangelie wel bekeerd worden, daar gaat het niet over, maar de Heere zegt: "Ik straf die in drie en vier geslachten, maar Ik schenk Mijn dienaars 't zalig lot."

Je moet niet denken: Hier staan een stelletje goddelozen, en daar van die brave dienaars. Maar het gaat erom of wij God voor waarachtig leerden houden in ons leven.

Geen ander beeld, dan wat God gesneden en uitgehouwen heeft. Die Rotssteen, Wiens werk volkomen is, die Heere Jezus Christus die uit Gods besluit gekomen is, en niet uit onze voorstellingen. Want dat is erg. Daarom kun je wel eens zeggen, godsdienst stelt niets voor als het niet uit God is, de dienst die God verricht. Maar als je gewoon een zwaar of een degelijk, of een orthodox mens bent, zoals men dat dan noemt, die erover zit te praten, maar dat stelt eigenlijk niets voor. Nogmaals, ik zeg het is een groot voorrecht als je onder het Evangelie mag komen. Maar dan onder het Evangelie van het tweede gebod. Waarin ons wordt voorgesteld: Zo is het dan niet desgene die wil, noch desgene die loopt, maar het is de ontfermende God! Die Zich zo ontfermt en uitdrukt in Zijn Eigen Zoon, dat Hij zegt: "Die is Mij alles." En: "Kind die je nooit een voorstelling kon maken of het was een verkeerde voorstelling, hoor nu eens", zegt die Vader, "je bent nu in Hem volmaakt, die het Hoofd is. Want het is Vaders welbehagen dat in Hem al de volheid wonen zal. En dat Hij door Hem vrede zou maken."

En dat is zoiets kostbaars, dat is zo van fundamenteel belang, dat je moet ook niet te bang zijn. In die zin te bang van, ja maar daar worden wij boos om. Dat is inderdaad irriterend voor het vlees, dat zeg ik. Het is irriterend voor een kerkmens, om nu in alles, in alle opzichten te horen of te merken: Ja jongens, wat is er nu nog voor ons, wat is er nu? Wat deugt er nog? Is er dan niets goed? Als we zitten te jammeren dan is het afgekeurd, als je zit te zingen dan is het afgekeurd, alles is afgekeurd. Hij alleen is die goedgekeurde Zoon. "Ik zal van die deugd der milde goedheid zingen, van dat heilig recht der strenge rechtsgedingen een psalmgezing."

Christus alleen!

En daarom is de Heere God nu zo streng dat Hij zegt: "Kinderen, op de weg van de Evangeliebespotters gaat het fout van kind tot kind." Waar we als kinderen al ingelepeld krijgen: "God? Ja maar wij, wij en nog eens wij. Een mens zal dit en een mens zal dat" Daar ga je steeds verder van het pad, steeds verder van de weg. Maar nu om, als God het geeft, te mogen wijzen en zeggen: "Ja mensen, HIJ! Hij is het, dat is nu het Beeld van de Vader." En hoewel Hij het Beeld van de Vader is, heeft Hij toch de straf die op die knutselaars, op die roofbouwers die daar maar godje maken en godje spelen, die straf heeft Hij gedragen.

Hij ging die beeltenis vertonen van die van-God-verlatenen, in die leegte waar niets meer was. Niets meer. Vriend en metgezel verre van Hem in duisternis, en dan onder de toorn van de Rechter. Donker, leeg! Wie moet dan God zijn? Dan moeten we toch het zwijgen er toe doen. Wie moet dan God zijn dat Hij dat kan doen, en dat doet? En dat Hij zegt: "Ja, dat heb Ik Mij nu voorgenomen, van eeuwigheid tot eeuwigheid, zo zal het zijn, zo zal het gaan. Dat is Hij, voor Hem heb Ik gekozen." Dat kunnen we niet begrijpen.

En nu hangt God in die leegte, die wij willen opvullen met beelden. Zo'n god, zo'n god,

CATECHISMUS ZONDAG 35

zo'n god - zo'n geloof, zo'n geloof, zo'n geloof. En al dat gezeur van ons mensenkinderen, om daar nog over te gaan twisten enzovoorts, allemaal even zinloos want het is toch allemaal even akelig. Het is rommel. Maar nu heeft God die leegte vervuld door Zijn eigen Kind, Zijn uitgedrukte Beeld.

En nu zegt God in het tweede gebod: "Denk erom hoor, ga nu niet wat anders doen. Ga nu niet zelf aan het werk, aan het knutselen over God, en over dit of dat. Want je weet er niets van, je bent alles kwijt in het paradijs." Daar kwam de stem van de hoogwaardige Majesteit die tot ons gebracht werd van de hemel, zegt Petrus, "Dit is Mijn geliefde Zoon, in Welke Ik al Mijn welbehagen heb, hoort Hem!"

Daarom: "Gij zult geen gesneden beeld" Alleen het Beeld wat God gegeven heeft, dat is goed. Want er is ook onder de hemel geen andere Naam gegeven, door Welke wij moeten zalig worden.

Nu, dan kom je er ook meteen achter dat je zegt: "O God, verlos ons toch van de boze." Want dan zou je denken: Nu begrijp ik er iets van. Nee, we begrijpen het niet, ik ook niet. Het is altijd weer 'erbij gebracht worden' door de Heere God, en dan wordt je verblijd. Ja, als je ziet dat het toch allemaal wind is waar je hart zich mee streelt, dat het toch allemaal ik en nog eens ik is, en dat je daar toch verloren mee bent. Wat blijdschap smaakt dan de ziel, als de Vader dan met uitsluiting van alle anderen, dat ene Kind, dat ene Beeld naar voren brengt. Dan zou je toch zalig kunnen worden. Dan zou je nog zalig kunnen worden. Al zou alles tegen je zijn, alles en alles tegen zijn, tot in het derde en vierde geslacht alles tegen, dan zou het kunnen. Want Hij doet barmhartigheid aan duizenden dergenen die Hem liefhebben, en Zijn geboden onderhouden. En om de arbeid van die Ziel, namelijk Christus, zal Hij het zien en verzadigd worden.

Mijn Geest die op u is, zegt Hij, zal ook zijn op uw zaad, en op het zaad des zaads. En de woorden die Ik in uw mond gelegd heb, zullen van de mond van uw zaad niet wijken, noch van de mond van het zaad des zaads. Maar dat nu allemaal via, en door die ene Man die God en Mens is, te prijzen tot in der eeuwigheid.

Dat is nu zo'n wonderlijke leer, want daarin is nu iets van de ruimte. Dan zeg je: Och laten we maar ophouden. Afbeelden? We zijn akelige beeldenvereerders, jammerlijke schepselen. Maar gelukkig dat God begonnen is om ze om te keren in ons leven. Gelukkig dat de Heilige Geest eraan begonnen is om ze ons aan te wijzen. Maar we mogen elke dag wel vragen: Vergeef ons onze schulden.

Mag je geen portretje hebben? Al die onzin heeft er allemaal niets mee te maken, helemaal niets. Een portretje mag je gerust hebben, de tempel en de tabernakel hadden heel veel afbeeldingen van allerlei dingen die op de aarde gevonden worden. Maar je begrijpt wel, daar loopt het niet over. Als je dat doorhebt dan lach je er maar eens om. Als je dat tegenkomt: Je mag geen portretje hebben, een ander: Je mag geen schilderijtje hebben. Wat heeft dat er mee te maken? Wij derven de heerlijkheid Gods, en we zijn Zijn beeld uit. En dat is nu alleen in die Heere Jezus Christus, daar gaat het om.

Dus je merkt, die mensen stonden nog midden tussen de Roomse mensen, en dat staan wij natuurlijk ook nog. Maar och, wij hebben ze in de kerk niet nodig, ook niet als boeken van de leken. Ook niet als een soort eerbetoon, want de Heere wil door Zijn

CATECHISMUS ZONDAG 35

Woord onderwijzen in het Woord dat vlees geworden is, en dat onder ons heeft gewoond. En wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd, zegt Johannes. Een heerlijkheid als des Eengeborene van de Vader, vol van genade en waarheid. Wat moeten we daarbuiten verzinnen? Voor beeldendienst zullen we ons wachten.

Zo komt nu die trouwe God in dit gebod, wat niet anders is dan Evangelie, want zeg nu zelf, anders kun je toch niet zalig worden dan met dat Beeld Gods? Je kunt toch niet zalig worden met al die waanideeën, al klopt het allemaal als een bus. Al zeg je: "Tjonge jonge, wat is dat diep hè? Wat is dat diep, die leer of dat geloof of die godsdienst." Wat heb je eraan? Als God het nu van de baan veegt en zegt: "Niets te betekenen, geen ander beeld." Nu, dan houdt je toch niets anders over dan dit. Maar ik hoop ook dat we er blij mee mogen worden. Dat we mogen zien dat dat gebod nu enkel Evangelie is. Dat dat gebod zegt: Buiten Jezus is geen leven, maar een eeuwig zielsverderf. Dat het dat zeggen wil. En dat het zeggen wil: Al wist ik alle dingen, en Jezus niet en kende, zo ware ik anders niets, dan een wereld vol ellende. En dat als ik daarin de liefde Gods niet zou geproefd hebben, al sprak ik alle talen en had ik een geloof dat ik bergen verzette, al liet ik mij verbranden voor mijn overtuiging, al gaf ik al mijn goederen tot uitdeling onder de armen, en ik had niets van die liefde die God daarin heeft bewezen, dat Hij buiten ons, zonder ons en toch voor ons zo'n werk heeft gedaan.

Het is enkel Evangelie, het gebod. Maar het is ook zo'n scherp Evangelie daarom, want er staat bij de apostel geschreven: Die die Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking. Maranatha, de Heere komt! Want die gaat als een ik-god, als een afbeeldsel, zonder dat hij er erg in heeft, van zichzelf en van de vorst der duisternis, gaat hij ten verderve. Daarom zong de oude kerk:

'Komt, laat ons samen Isrels Heer,
de rotssteen van ons heil, met eer
met Godgewijde zang ontmoeten!'

Daarom zijn de profeten zo tegen die beelden tekeer gegaan. Al zeiden ze erbij: Ja, maar dat is een beeld voor onze God hoor, voor de God van Abraham, Izak en Jacob. Ze wilden er niets van weten. Ze zullen vermaald en vermorzeld worden, zegt de Schrift. En de beenderen van die priesters, die bij die kalveren gediend hebben, die zullen nog eens op het altaar verbrand worden. Want het houdt geen stand.

De Heere is God die ons licht gegeven heeft. De Koning, Jezus Christus, Hij is het Beeld van God. Daarom, dat wij hoe langer hoe meer mogen afzien van onszelf en alle andere schepselen, en gericht mogen worden op het Beeld van de onzienlijke God. Die alle dingen draagt door het Woord van Zijn kracht. Zij zullen niet beschaamd uitkomen, de Heere heeft het gezegd.

AMEN